

2023. március 17.

Petőfi Sándor neve napja március 18-án

SZENTMÁRTONI SZABÓ GÉZA

Sándor-napi dolgozat a névről, a naptárról és a kétszáz esztendeje született Petőfi Sándor névnap köszöntéséről.

Az Alexander nevet a világhódító makedón király, azaz Nagy Sándor tette híressé. A keresztény naptárba azonban nem az ő neve került be, hanem egy nagy tudományú jeruzsálemi püspöké, aki Krisztus után 251. március 18-án, Decius császár uralkodása végén szenvedett mártíromságot. A görög Alekszandrosz (Ἀλέξανδρος) eredetileg az Ida-hegyen nevelkedő trójai királyfinak, Párisznak az ottani pásztorok által adott ragadványneve volt, amely magyarul azt jelenti, hogy férfiakat elhárító és oltalmazó. Ez az összetett név ugyanis a védelmez jelentésű *alekszó* igéből és a férfi jelentésű *anér* főnév (birtokos esete

androsz) jött létre. A név latin változata, az Alexander, szóban és írásban nemcsak alanyesetben, hanem nagyon gyakran a deklináció további eseteiben például Alexandro formában fordult elő. Ez a névalak

a régi magyar kiejtésben

Aleksánderónak hangzott, amelynek a becéző alakjából a középkorban alakult ki előbb a Sándró, majd hangátvetéssel a Sándor.

Ez a keresztnév a XVII. század közepétől kezdett szerepelni a magyar kalendáriumokban, mégpedig a manapság is szokásos március 18-i időpontban. Petőfi Sándor névnapja tehát csupán néhány nappal követi március 15-ét, így jól kapcsolódik a költő által képviselt nemzeti ünnephez és a közelgő tavasz nyitányához.

életkort, amikor 1834-től 1835-ig a pesti piarista gimnázium tanulója volt. Ebben a hazafias szellemű iskolában magyar nyelven folyt az oktatás. Az akkoriban odajáró tizenkét evangélikus diák közül kilencen nemesi származásúak voltak. Nekik ugyancsak magyarul kellett tanulniuk a hittant **Jan Kollártól**, a pesti szlovák anyanyelvű lelkésztől. 1835 tavaszán a Szén piaci (a mai Deák téri) evangélikus templomban tizenegy fiú és három leány konfirmált. A többségében szlovák családnevű ifjak között csak ketten voltak vidékiek, a névsor elejére írt tizenkét esztendő, Szabadszállásról való

„Alexander Petrowits (ex Szabad Szálas / 12 an.)”

Anno 1835 ^{to} Baptisati in Ecclesia Evang. A. Cad. Kis-Körösi. 127				
per Michaelem Martinij et Josephum Te. Don. P. H. J. V. D. M. Locales.				
Annus quis.	Diebus	Nomen Infantis.	Nomen et Cognomen Parentum.	Nomen et Cognomen Susceptorum et Testium.
Mense Januario.				
1.	1.	Alexander.	Stephanus Petrowits Maria Aru. J.	Lev. A. B. Juven. Carlo Martinij cum Soni Sua Ludovica. A. B. Amali Plaga. cum A. S. An. A. B. Vician, et A. Kovacsij.

Petőfi Sándor keresztelésének bejegyzése a Kiskörösi Evangélikus Egyházközség anyakönyvében

és gimnáziumi iskolatársa, az ugyancsak tizenkét esztendő, Csíktarcsáról (a mai Nagytarcsáról) való Szalay Frigyes, akivel később együtt laktak selmecbányai tanulóként. Illyés Gyula szerint „valószínű, hogy tanítványát Kollár szlováknak számította, vagy legalább azzá akarta tenni. A leckék hatására következtethetünk abból a későbbi jelenetből, amikor esztendők múltán a tanítvány megtagadja vallását, s reformátusnak mondja magát. A körülötte állók tudják, hogy evangélikusnak keresztelték, és csodálkozva, talán egy kicsit gúnyosan is várják a magyarázatot. »Nem akarom, hogy csak a

vallásom miatt is talán tótnak tartsanak» – mondja ingerülten a hajdani tanítvány, és mereven a kérdezők szemébe néz.”

Petrovics Sándor Pápán, a református kollégiumban lett önmaga keresztapja, hiszen ottani tanulmányait befejezve változtatta nevét Petőfi Sándorra. 1842. november 3-án *Hazámban* című költeménye jelent meg először ezzel a szépen hangzó magyar névvel a Pesten kiadott *Athenaeum* folyóiratban.

429
430

„Legalább is két mérföldnyire hazulról“. Folytatá az úr.
 „Annyira bizonyosan“, erősíté Péter.
 „Emeljétek hát fel a' szekeret“, parancsolá Tyukody. Ez megtörtént, saját magos segedelme is hozzá járulván, mire a' lovakat kifogván, megkötözött első lábakkal legelni bocsaták. Tyukody Márton pedig a' szekérbe feküdt, 's rövid tünődés után sok szenvedésétől elnyomatva álomba merült, szitkozódva, hogy házárol olly messze és szabad ég alatt kell az éjet eltölteni. Cselédei ott telepedtek le, hol legjobbnak találták.
 A' hosszú éj végre lassan vonni kezdé sötét szárnyait az égről, a' hideg levegőhöz, 's rosz fűhöz nem szokott lovak sűrűen tüsszögtek; itt ott kakasszó hangzott, mi felébreszté Tyukodyt, ki alig bírta mozgatni a' hidegtől 's rosz fekvéstől dermedt tagjait.
 „Nézzetek körül, hol vagyunk, már hajnallik; falu mellett kell lennünk, mert kakasszót hallok“, szola cselédeinek, 's ezek felfedezésekre indultak; de Dudás kiszökött a' szekérből, ugatva egy eddig nem látott fal előtt megállott. Tyukody a' kedvencz agár után mereszté szemeit, Péter pedig felé ment, 's csodálkozva kezdé vizsgálni a' falat, mint régi ismeróst szoktunk, ki nek neve eszünkbe nem jut. Már jó darabig álla ott, midőn a' fal' tulsó oldalán egy fő emelkedek fel, 's a' bámulás' hangján megszólala.
 „Péter, mit csinálnak itt kentek?“
 „De kend mit csinál itt, János?“ kérdé felelet gyanánt 's bámulva Péter.
 „Mit csinálók — viszonzá a' fő — furcsa kérdés: kutya-ugatásra jöttem ki nézni, ki lapang a' kert alatt.“
 „Hát kend itthon van?“
 „Hogy kérdezhet ilyen zöldeket, hol lennék másutt?“ csodálkozék János.
 „Jaj ebugattát, nagyságos uram, saját kertünk alatt háltunk! Kialta fel Péter, 's ura nehezen felvanszorogván a' szekérből, nagy boszuságára meggyőződött, mikép saját kerte alá tévedve, a' hideg éjszakát, lakátol alig ketszáz lépésnyire a' szabadban tölté. Nehogy elarulatván gúny' tárgyává tegye magát, cselédeit szidni sem mer-

te, hanem hallgatást parancsolván nekik, haza hajtattott, hol az alatt nagy dolgok történtek. Tyukodyt pedig igen bántá, hogy az alkotmány' megmentése elhatározásának mindjárt első éjszakáján annyira pórul járt.
Szatkay Máté.

Hazámban.

Arany kalászszaal ékes rónaság,
 Mellynek fölötté lengő délibáb
 Enyelgve úz tündérlátékokat,
 Ismersz-e még? Oh ismerd meg fiad!

Rég volt, igaz, midőn a' jegenyék'
 Árnycáin utolszór pihenék,
 Fejem fölött mig őszi légen ált'.
 Vándor daruid' v betűje szállt.

'S midőn az ősi háznak küszöbén,
 Kezet szoritva, búcsút mondtam én,
 'S a' jó anyának áldó végszavát
 A' szellők már régen széthordozák.

Azóta hosszú évsor született,
 És hosszú évsor veszte életet,
 'S a' változó szerencse' szekereén
 A' nagy világot összejártam én.

A' nagy világ az életiskola,
 Holott könyüimből sok elfolya,
 Mert olly rögös, mert olly kemény az út,
 Az ember annyi sivatagra jut.

Ezt én tudom — mikép nem tudja más —
 Kit örömevel a' tapasztalás
 Sötét pohárból annyiszor kínált,
 Hogy ittam volna inkább a' halált.

De most a' bűt, a' hosszú kinokat,
 Mellyektől e' szív olly gyakran dagadt,
 És minden szenvedés' emléketét
 Egy szent öröm' könyüje mossa szét.

Mert a' hol enyhe bülesöd' lágy ölen
 Az álom első mézét szítam én,
 Vidám napod mosolyg ismét reám!
 Hű gyermekekre, édes szép hazám!

Petőfi Sándor.

T Á R S A.

Magyar játékszíni krónika.

Octob. 14. Tündér lak. Eredeti vig opera 2 felv. Irta Egressy Benj. Zenéje Szerdahelyitől.
 Octob. 15. Házaság XV. Lajos alatt. Vigj. 5 felv. Dumastól. Ford. Egressy Benj. a' m. acad. költés.
 Octob. 16. Előszór: A' nagyidai cigányok. Néprege 3 felv. Irta Szigligeti. Zenéje Szerdahelyitől.
 Octob. 17. Saint Georges lovag. Szinj. 5 felv. Mellesville és de Beauvoir után francziából Csepregi Lajos.
 Octob. 18. Bájital. Vig opera 2 felv. Irta Romani. Zenéje Donizettitől.
 Octob. 19. Veszedelemes nagynéne. Vigj. 4 felv. Egy felvonású előjátékkal Albinitől. Ford. Szigligeti, a' m. acad. költés.

Octob. 20. Dávid. Ered. szinj. 3 felv. Szigligetitől.
 Octob. 21. Előszór: Oscar, vagy megcsaltam nőmet. Vigj. 3 felv. Irták Scribe és Duveyrier. Ford. Egressy Benj.
 Octob. 22. Alvajáró. Nagy opera 2 felv. Irta Romani, ford. Deáky F. Sámuel. Zenéje Bellinitől. — *Markociésné* a. mint vendég Amina' szerepében.
 Octob. 23. Garabonczás diák. Bohózat 3 szakasz. Munkácsy Jánostól.
 Octob. 24. Gróf Benyovszky. Szinj. 5 felv. Kotzebuetől, ford. Láng Adám. — *Megyeri* hosszas betegsége után ma lépett fel ismét először a' kozákok' heitmanja' szerepében.
 Octob. 25. Bérshünettel Carl Henriette' javára: Eskü. Nagy opera 4 felv. Irta Rossi Kajetán, ford. Jakab Ist. Zenéje Mercadantétól. — Opera volt, ven-

Petőfi Sándor újonnan felvett nevének első megjelenése az Athenaeum 1842. november 3-i számában

Petőfi életének tudós kutatói sok kérdést tisztáztak, arról azonban nem értekeztek, hogy a költő miért éppen a Sándor keresztnévet kapta. E név kedveltségét jól mutatja, hogy a történelem során nyolc pápa vette fel az Alexander nevet, köztük a hírhedt VI. Sándor (1492–1503); Petőfi születésekor pedig éppen I. Sándor (1801–1825) volt az orosz cár. Ezt a nevet viselte két híres költő, az angol Alexander Pope (1688–1744) és az orosz Alekszandr Puskin (1799–1837) is.

Az Alexander keresztnév magyar változata a középkor óta jelen volt a magyarországi névadásban. Elősegítette ezt az Árpád-korban magyarra fordított és az Anjou-korban átdolgozott, ámde elveszett, mesés elemekkel teli *Nagy Sándor-regény*, majd ennek a XVI. század során megjelent újabb fordítása, illetve a XVII. század végén Haller János *Hármas históriája*. Nagy Sándor hiteles történetét pedig Ilosvai Péter beszélt el a római történetíró, Curtius Rufus nyomán szerzett históriás énekében. Balassi 1590 őszén Krakkóból küldött Batthyány Ferencnek levelet, amelyben Ilosvai históriájából idézve ajánlott neki szolgálatra egy lengyel nemes ifjút, aki „igazán mondhatja Sándorkint, hogy nem bánt szegénység”.

A Sándor nevet viselő hajdani magyar személyek közül néhányat bemutatok az alábbiakban. Kapy Sándor volt Balassi Bálint bizalmas barátja, akit 1588 elején titkos terveibe is beavatott; 1594 májusában pedig a jezsuita Dobokai Sándor (1565–1621) állt az Esztergom sikertelen ostromakor megsebesült költő mellett, annak utolsó óráiban. A Rákóczi-szabadságharcot lezáró szatmári békét gróf Károlyi Sándor (1669–1743) kötötte meg 1711-

ben. A XVIII. században született Báróczy Sándor (1735–1809) testőríró; Kisfaludy Sándor (1772–1844) költő, a Himfy-versek szerzője; Kőrösi Csoma Sándor (1784–1842) a tibeti szótárt készítő nyelvtudós; valamint az unitárius székely nemes, Bölöni Farkas Sándor (1795–1842) műfordító és világutazó.

Aligha valószínű az, hogy Petőfi szülei efféle személyekre gondolva választották volna elsőszülött fiuk nevét. A mindennapokban velük élő falusi lakosok között sem volt ritka a Sándor név. Szabadszálláson, ahol a Petrovics család huzamosan élt, 1820-ban Varga Sándornak hívták a bírót. 1821. augusztus 16-án a Szabadkára látogató József nádor hitvesével együtt átutazott Szabadszálláson. Ekkor tizenkét, nemzeti ruhába öltözött lovasnak kellett várnia a vendégeket a település határában. Beválasztották közéjük Petrovics Istvánt is. A deputáció névsorában négy Sándor is szerepel: Varga Sándor, Kun Sándor, Gózon Sándor, Gálos Sándor.

József Attila nővére, Jolán 1948-ban *Szabadszállás* címmel cikket jelentetett meg a *Fórum* című folyóirat januári számában. A kiskunsági települést már gyermekora óta jól ismerte, hiszen anyjuk, Pócze Borbála innen származott. József Jolán írásában kitért Petőfi szüleinek szabadszállási megtelepedésére. Megemlítette a P. Varga család öreg Bibliáját, amelyben ez a bejegyzés olvasható:

„Anno 1822. Szilveszter éjszakáján született Pista fiam, Petrovics szomszédék Sándor fiával egyidőben.”

A Szabadszállásról származó P. Varga Gyula (1874–1971) ugyanerről azt beszélte el Tóth Sándor (1924–2014) helytörténésznek, hogy

dédnagyapja, Pöhő Varga Sándor és felesége jó szomszédságban voltak Petrovics Istvánnal és nejével. „A két asszony áldott állapotban volt, és megállapodtak abban, hogy ha fiú gyermek születik mindkét helyen, akkor a keresztség alkalmával a Petrovicséknál születendő gyermek a Varga szomszéd után Sándor nevet kapja. Vargáéknál pedig a születendő gyermek István nevet kapja Petrovics István után. Így is történt. Mindkét helyen fiú született, és a megegyezés szerinti neveket kapták. Ez a tény a Varga család bibliájába feljegyzésre is került. Keresztszülői tisztségre nem kerülhetett sor, mivel Petrovicsék Kiskőrösre vitték kereszteni Sándort.”

Nehéz lenne eldöntenünk azt, hogy ezen emlékezések mennyire tekinthetők hitelesnek. Az azonban érdekes körülmény, hogy nem az elsőszülött kapta meg az apja keresztnévét, hanem a második, a költő 1825-ben született István öccse.

Arról viszont van érdemleges emlékezés, hogy a *János vitéz* megjelenését követő napokban, a már akkor Pesten lakó Petőfit barátai megköszöntötték a neve napján. Egressy Ákos (1832–1914), Egressy Gábor és Szentpétery Zsuzsánna fia, 1909-ben írta meg, hogy gyermekként tanúja volt annak, amint Kerepesi úti lakásukban, a Marczibányi-házban élő színészcsapattal együtt ebédelt a költő a Sándor-napot megelőző napon, amely akkor a virágvasárnapot követő hétfőre esett. A történet kulcsszereplője Ákos nagyanyja, idb. Szentpétery Zsigmondné Szegő Julianna volt:

„Asztalunknál érte meg Petőfi 1845-ben, március 17-dikén, a neve napját. Nem volt semmi előkészület. A névnap alkalmára nem gondolt senki, talán még Petőfi sem. Csupán a

kalendárium-ismerő jó nagymama, aki azonban mélyen hallgatott. Petőfi javában diskurált atyámmal s jóízűen ropogtatta még az ebéd befejezése után is a pogácsát, melyet szakadatlanul rakosgatott tányérja elé a gondos nagymama. Vendégeink, kosztosaink az asztaltól már mind eltávoztak. Minket, családtagokat, az ízléses pogácsák ottmarasztottak. A szeretet képe látszott ülni a magára maradt családi szentély fölött, melyet a legtisztább, legmagasztosabb érzés fogott körül.

A nagymama szemei ragyogtak a boldogságtól. A legbensőbb anyai érzés csillogása volt, az árván maradt, apátlan és anyátlan ifjú vendége iránt. A pogácsa meg csak fogyott, s a tál újra meg újra megtelt. A nagymama boldog meglepéssel, kedveskedve nógatja, tologatja Petőfi elé: – Tessék, tessék, kedves Petőfi úr! Csakúgy, mint otthon! – De édesanyám – mondja Szentpétery, – mialatt maga is mohón falatozza a friss sütetű pogácsákat, miket a jó nagymama a vendégszeretet kiapadhatatlan bőségszarújával rakosgat eléjük – mi jutott eszébe? Ráadásul ennyi pogácsa!? – Hát hiszen ma Sándor napja van! – szól kigyulladt arccal a nagymama, jóságosan Petőfi felé fordítva tekintetét.

Mind gondolkodóba esünk. Én és Árpád öcsém, szájtátva meredünk Petőfire, aki feszélyezetten tolja székét ide-oda. A szemközt ülő [Egressy] Etel szeme nagyot villan Petőfire, mit ez jóleső érzéssel fog fel. Atyám felugrik ülőhelyéből. – Igaz a! hiszen ma Sándor napja van! – kiáltja örömteljes elragadtatással – és mi ezt nem is tudtuk! Isten éltessen, Sándor! – Éljen – éljen – éljen! – hangzik nyomban reá a család üdvkiáltása. Petőfi a nagymamához siet, kezét

csókol s az elfogultságtól remegő hangon mondja: – Köszönöm, nagyasszonyom!”

III. MARTIUS (Böjtmás hava) 31 nap. TAVASZELŐ HÓ.

Napok.	R. Katholikus és Protestans.		Görög és Orosz	5605 zsidó év.
			Februar.	VI. Adar
1 Szomb.	Albin	Albin	17 Thevel T.	22 25 Sab.
2 Vasár.	E. Laet.	E. Laet.	18 G. Leo P.	23 Temp. besz.
3 Hétfő	Kinga	Kunegunda	19 Archip.	24
4 Kedd	Kazmer	Adorjan	20 Leó	25
5 Szerda	Eusebius	Fridrik	21 Timol	26 Isaias
6 Csütört.	Fridrik	Euseb.	22 M. Eugen	27 Hasod
7 Péntek	Aq. Tamás	Tamás A.	23 Polykarp.	28 Antioch. par
8 Szomb.	Ist. János	Lajos	24 H. Ján.	29 26 Sab.
9 Vasár.	E. Judic.	E. Judic.	25 G. Taraz	30
10 Hétfő	Atalla Ap.	Franciska	26 Porph	1 Veadar.
11 Kedd	Heraklius	Konstantia	27 Procop.	2
12 Szerda	Gergely Páp.	Gergely	28 Basilius	3
13 Csütört.	Rozin Krisz.	Rosina	1 O Mart.	4
14 Péntek	Mária 7 fájd.	Mathilde	2 Tódor	5
15 Szomb.	Longin	Kristof	3 Eutrop.	6 27 Sab.
16 Vasár.	E. Vir. V.	E. Vir. V.	4 G. 1 Ger	7
17 Hétfő	Gertrúd	Gertrud	5 Konon	8
18 Kedd	Sándor Püsp.	Sándor	6 42 Martir	9
19 Szerda	József	József	7 Basili	10
20 Csütör.	N. Csötör †	N. Csötör	8 Theoph.	11 Eszter böjt.
21 Pént.	N. Péntek †	N. Pént.	9 40 Mart.	12
22 Szomb.	N. Szomb. †	N. Szomb.	10 Kodrat	13 28 Sab.
23 Vasár.	E. Hus. v.	E. Hus. V.	11 G2 Sophr.	14 Purim k.
24 Hétfő	Husv. h.	Husv. H.	12 Theoph.	15 Purim n.
25 Kedd	Gy.o.BA.	Gy. olt. B. A.	13 Nicetas	16
26 Szerda	Emánuel	Emanuel	14 Benedik	17
27 Csütör.	Rupert	Rupert	15 Agapia	18
28 Péntek	Sándor vért.	Bodog	16 Sabina	19
29 Szomb.	Eustach.	Eustach.	17 Alexi	20 29 Sab.
30 Vasár.	Quas. E1	E1 Quas.	18 G 3 Cyril	21
31 Hétfő	Benjamin	Benjam.	19 Chrysan	22

☉ Utolsó negyed 1-ső 11 ór. 29 percz. reggel.
 ☉ Megujul 8-ik 7 ór. 32 percz. reggel
 ☉ Első negyed 16-ik 3 ór. 9 percz. reggel.
 ☉ Tölte 23-k 9 ór. 44 percz. estv.
 ☉ Utol. negy. 30-k. 6 ór. 16 percz. estve.

E' hóban eső honi nevezetesb vásárok.

Bártfa 19. — Buda 1. — Esztergom 12. — Győr 19. — Kecskemét 12. — Pest 19. — Poson 2. — Vác 12.

Naptár az 1845. esztendőre, Magyar Kereskedelmi Almanach, Pest, 1845

A névnapki köszöntés esztendejében készítette Egressy Gábor azt az amatőr dagerrotípiát, amely Petőfit egy biedermeier széken ülve, annak karfáját átkarolva ábrázolja. A költő a későbbiekben maga is számontartotta a névnapokat, hiszen 1847. december 10-én köszöntőt írt a feleségének neve napjára: „Kis

Juliskám, feleségem / *Neve napja* vagyon most!”

(Nota bene! december 10-e Judit napja.)

Petőfi barátainak körében is akadtak vele azonos keresztnévűek, miként Vachott Sándor (1818–1861) költő, Vachott Imre bátyja, és a magát „vad grófnak” nevező Teleki Sándor (1821–1892), a mézeshetekre átadott koltói kastély birtokosa. Teleki emigrációja idején összebarátkozott idősb Alexandre Dumas-val, és megismertette vele Petőfi költészetét.

A híres francia Sándor romantikus regényeit és színdarabjait jól ismerte Petőfi, hiszen 1847. október 14-én éppen Koltóról írta meg Kerényi Frigyesnek, hogy két regényíró a kedvence, a darab ideig Boz álnevet használó Charles Dickens (1812–1870) és Alexandre Dumas (1802–1870):

*„Bozzal együtt legkedvesebb regényíróm, Dumas Sándor.” A francia író hosszas magasztalását ezzel zárta:
„Szóval: Dumas Sándor szeretetreméltó ember (...) nem hiába, hogy druszám.”*

A névnapok megünneplése Magyarországon a XIX. század második felére teljesedett ki. Arany János nagykőrösi tanártársának, Szilágyi Sándor (1827–1899) történésznek, az Egyetemi Könyvtár igazgatójának (1878–1898) névnapját minden évben nagy lakomával és tréfás szerzeményekkel ülték meg a barátai egyetemi könyvtári lakásán.

Petőfi 1845-ben történt Sándor-napi köszöntése szűk körű volt, és nem járt nagy dáriddal, hiszen ő akkor még nem érkezett el pályája csúcsára. Ma már elmondhatjuk, hogy Petőfi Sándor lett az egész világ **legismertebb**

Sándora. Illendő tehát 2023. március 18-án is magasztaló köszöntésekkel megemlékezni róla!

Utóirat

A XX. században hazánkban több olyan jeles költő született, akik a Sándor nevet kapták, jóllehet keresztelésükkor szüleik nem sejtették, hogy gyermekük a Múzsáknak fog szolgálni. Elegendő, ha csupán Reményik Sándor, Márai Sándor, Weöres Sándor, Kányádi Sándor és Csoóri Sándor nevét említjük itt meg. Ennél jóval bővebb betekintést nyerhet mindenki, aki a Helikon Kiadó névnapi sorozatában kiadott, Maller Sándor (1917–2001) irodalomtörténész által összeállított, 1989-ben megjelent *Sándor* című kötetet fellapozza.

Jómagam három, általam közelebbről megismert Sándorról teszek még említést. Kovács Sándor Iván (1937–2019) irodalomtörténész és egyetemi tanár beszélt rá 1998-ban arra, hogy a Petőfit ábrázoló dagerrotípiáról írjam meg az azóta elhíresült cikkemet, mégpedig az általa szerkesztett *Irodalomismeret* című folyóiratba. A Petőfiről több tanulmányt író Lukácsy Sándor (1923–2001), a *Lyukasóra* című tévéműsor mindentudó irodalomtörténésze volt az, akit az 1990-es években egy ízben arról faggattam, hogy vajon miért kapta Petőfi a Sándor nevet. Erre a kérdésemre nem tudott válaszolni, de arra biztatott, hogy próbáljak ennek utánajárni. A sors különös kegyének tartom, hogy miután 2009-ben megtaláltam és kiadtam Janus Pannonius Anjou Renéről szerzett, korábban csak felerészben ismert panegyricusának teljes szövegét, az egyik budavári könyvünnepen összebarátkozhattam egy igazán nagy költővel, Kányádi Sándorral (1929–2018), aki tabáni

lakására is meghívott engem egyik tervéről beszélgetni. Ő ugyanis **Janus Pannonius-díjat** szeretett volna alapítani, ám ez a vágya nem teljesült, azt később Szőcs Gézának sikerült megvalósítania.

Mindezek után csupán a tavaszváró időjárási jóslatot kell szóba hoznom, amely szerint Sándor, József, Benedek zsákban hozzák a meleget. Ehhez a mondókához jól kapcsolódik a Sándor nevű jeles költő, Weöres Sándor, *Tavaszköszöntő* című verse:

Sándor napján megszakad a tél,
József napján eltűnik a szél,
Zsákban Benedek hoz majd meleget,
Nincs több fázás, boldog, aki él.

Már közhírré szétdoboltatik:
Minden kislány férjhez adatik,
Szőkék legelébb, aztán feketék,
Végül barnák és a maradék.

A szerző irodalomtörténész, az ELTE BTK oktatója

Nyitókép: *Mezey József: Petőfi Sándor (olaj, vászon, 13,2 x 10,1 cm, 1846), Magyar Nemzeti Múzeum*

Megosztás

#Petőfi Sándor #Nagy Sándor #Alexander #Parisz

#Petrovics
